

Deloitte Accountants B.V.
Ernst & Young LLP
KPMG Accountants N.V.
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Accon avm controlepraktijk B.V.
Baker Tilly Berk N.V.
BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.
Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V.
Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.

Kopie aan:

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“NBA”)
De beursvennootschappen genoteerd aan Euronext Amsterdam

Den Haag: 28 januari 2019
Referentie: 2019 17 PK
Betreft: Accountantsbrief 2019 AvA seizoen 2019 en de verwachte bijdrage van de accountant

Geachte dames en heren,

Sinds 2013 stuurt de Vereniging van Effectenbezitters (“VEB”) aan accountantskantoren (met beursgenoteerde) controlecliënten aandachtspunten en verbeterpunten ten aanzien van de informatie in de uitgebreide controleverklaring en de toelichting daarop tijdens de algemene vergadering (“AV”).

De uitleg van accountants over controlewerkzaamheden en bevindingen is in recente jaren onmiskenbaar verbeterd. Desalniettemin tonen tal van gebeurtenissen en incidenten, zowel nationaal als internationaal, aan dat voor zelfgenoegzaamheid geen plaats mag zijn.

Om het functioneren van accountants verder in lijn te brengen met de eisen en verwachtingen van beleggers, berichten wij u graag over enkele zaken die komende tijd onze extra aandacht zullen krijgen.

A. Schattingen van het management

Vanaf medio december 2019 zal een herziening van de accountantsregels van kracht worden die ziet op de beoordeling van schattingen die door het management worden gemaakt bij het opstellen van financiële overzichten. Het kan daarbij gaan om schattingen ten aanzien van onder meer afschrijvingsmethodieken van activa, voorzieningen op dubieuze vorderingen, onderhanden werkposities, kosten uit schikkingen en rechtszaken, resultaten van langetermijncontracten of incurante voorraden.

De schattingen zijn gebaseerd op de oordeelsvorming van het management. De hiermee gepaard gaande complexiteit en subjectiviteit zijn een bijkomende risicofactor voor de gebruiker van de jaarrekening op afwijkingen van materieel belang.

In standaard NVCos 540 staat beschreven hoe de accountant de schattingen en toelichtingen hierop moet evalueren en beoordelen op afwijkingen van materieel belang. De accountant dient onder meer te toetsen of de door het management gebruikte methoden van schattingen, gegevens en veronderstellingen passend, accuraat, betrouwbaar en relevant zijn.

Uit het scala van wijzigingen die met ingang van de herziening van Standaard 540 van kracht worden, richt de VEB komende periode nadrukkelijk de aandacht op de volgende facetten:

- De professioneel-kritische instelling die de accountant heeft getoond bij het beoordelen van schattingen.
- De wijze waarop de accountant de communicatie van het management over schattingen en onzekerheden heeft beoordeeld.

De (communicatie over de) wijze waarop de accountant inzicht heeft verworven in de entiteit en haar omgeving, inclusief de interne beheersing van de entiteit.

B. Inzicht in onderneming en omgeving

Om risico's van materieel belang te identificeren dienen accountants conform de Standaarden inzicht te krijgen in "bepaalde aangelegenheden betreffende de entiteit en haar omgeving..."

De innovatieve en disruptieve kracht van technologische ontwikkelingen zorgen voor grote veranderingen in markten en bedrijfsmodellen. Voor de accountant kan dit verregaande consequenties hebben als het gaat om het doorgronden van de omgeving en het inschatten van de risico's hieromtrent.

De VEB besteedt komende tijd specifiek aandacht aan de manier waarop de accountant rapporteert over het verkregen inzicht in de markt en de concurrentieomgeving en de wijze waarop sectorspecifieke risico's zijn verwerkt in controle en controle-opzet.

C. Werkzaamheden en verantwoording ten aanzien van fraudesignalen

Fraude in de breedste zin des woords - waaronder ook corruptie, belastingontduiking, sanctieovertredingen en (faciliteren van) witwassen wordt verstaan - heeft grote materiële en immateriële impact op de onderneming en stakeholders.

Fraude bij ondernemingen voorkomen en bestrijden begint bij het signaleren en mitigeren van frauderisico's. In dat proces moet de accountant een voorname rol spelen. Met name vraagt de VEB hier aandacht voor de volgende punten.

C1. Betrokkenheid forensische accountant bij opstellen van het controleplan

Conform NVCos standaard 330 dient de accountant "controlewerkzaamheden op te zetten en uit te voeren waarvan de aard, timing en omvang inspelen op de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen die het gevolg is van fraude."

Aangezien de praktijk leert dat controlerend accountants niet altijd voldoende geëquipeerd zijn en/of zich niet voldoende in staat achten om frauderisico's in een vroegtijdig stadium in kaart te brengen, moet gespecialiseerde hulp de norm worden. Daarom is de VEB van mening dat forensische accountants, die - naar aangenomen mag worden - gespecialiseerd zijn in het signaleren van dergelijke risico's en signalen, altijd actief betrokken moeten worden in het opstellen van het controleplan.

Eventuele bezwaren als zou een dergelijke aanpak tot hogere kosten van de controle leiden, zijn niet acceptabel. De gevolgen van het niet signaleren van fraude, een mogelijke uitkomst van een minder intensieve controleaanpak en uitvoering, blijken vele malen kostbaarder.

C2. Gespecificeerde opinie over uitleg van frauderisico's

De VEB vindt dat het onderwerp 'fraude' een standaard onderdeel moet zijn van de risicoparagraaf in het bestuursverslag. De raad van commissarissen, en met name de audit commissie, moet in deze paragraaf uitgebreid uitleggen welke fraude- en corruptierisico's op de onderneming in kwestie van toepassing zijn. Ook moet gerapporteerd worden wat is ondernomen om genoemde frauderisico's op te sporen en te mitigeren.

Het is aan de controlerend accountant om in zijn verklaring -de accountantsverklaring - specifiek te rapporteren over accuratesse en volledigheid van de fraude-gerelateerde informatie in de risicoparagraaf.

C3. Beoordeling van informatie van derden

Conform standaard NVCos 240 dient de accountant voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Naast eigenstandig verkregen informatie zal de accountant in de praktijk hierbij gebruik maken van externe expertise. Verwacht mag worden dat de accountant de aangeleverde informatie, hetzij uit een externe informatiebron, hetzij uit hoofde van een externe (door het management ingeschakelde) deskundige niet voetstoots als gegeven aanneemt. De accountant zal rapporten van deskundige derden aan een kritische beoordeling moeten onderwerpen en verantwoording aan stakeholders moeten afleggen over de manier waarop hij aan deze inspanning inhoud heeft gegeven.

Tot slot

Wij rekenen op een transparante jaarrekening en jaarverslag en zien uit naar een vruchtbare discussie in de AV.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Effectenbezitters

P.M. Koster
Directeur